

התקדמו לאורך ואדי יעקובוביץ, הגענו להצמלבות אברמוביץ והמשכנו לסנה הבור

הבורק לבור-האאלוהים

מאת עמוס קנין

של העתונות היומית. אותנו להם שני פסוקים מהתנ"ך והם החזירו לנו בפסוק מההגדה. המשכנו.

★ ★ ★
חתיכה מהפנה

עוד ממרחק רב אפשר היה להרגיש שאנחנו מתקרבים לזה האלוהים. על כל עשרה מטר היה קיוסק קטן, וקהל עולי רגל צמאים שמה טמפו ומי-עמי. רוכלים עליזים מכרו סיגריות, מסרקים, עטים נובעים, צעצועים בצורת לוחות הברית ושקולדה "סיני". צלמים צילמו את הקהל, גם בודדים או זוגות וזוגות, ושטר תנועה על סוס לבן שמר על הסדר. הסוס ספץ פסיעות מדודות והדורות,

הנזירים קיבלו אותנו במלח ויין, לפי המסורת. מורה הדרך שלנו נשא באזניהם נאום ברכה, הזכיר את משה, את פינסקר וליליינבום, ומסר לו שי מועד העובדים שלנו — תיק עור חדש עם ריץ-ריץ ועליו באותיות נחושת הקדשה — "אם תרצו אין זאת אגדה". הנזירים ניצבו בשורה, שרו "מעוז צור ישועתי", ואב המנזר ניקופורוס קרא באזנינו את המאמר הראשי של אחד מעיתוני הערב. כמו כן חילק בינינו את נוסח הכניעה של המנזר בסטנסיל. לאחר טכס הגיגי זה התפורנו כולנו במנזר, לראות את אוצרות האמנות. ילא העט לתאר מה שראינו שם. צריך להשאר במקום לפחות כמה שעות כדי להספיק לראות משהו. ואנו אנשים עובדים הננו, וזמננו קודש קדשים הוא. אבל בכל זאת הספקנו לראות את הצילומים שהשאירו במקום ססיל ב. דהמיל ועוזריו, ששהו במקום לצורך הנצחת המאורע התנ"כי הגדול, וכמו כן ראינו את ספר האורחים ובי חתימות אנשי שם ואנשי השורה. סופרים, אמנים ומשוררים,

בה שאני שונא זה להיות מחוץ לעיניים. בשעתו, כאשר שחררנו את אילת, הגעתי לשם אחרי שלא נשאר אפילו אלמוג אחד בי. אצל כל השכנים וכל החברים שלי היו אלמוגים על המזנון. רק אצלי לא. הלכתי לים לחפש אלמוג. קיפוד ים עקץ אותי, מלפפון ים עקץ אותי, אפילו כריש התקרב אלי, אבל אף אלמוג אחד. עשיתי מה שהסבא היה עושה במקרה כזה וחזרתי הביתה בלי אלמוג. אבל למדתי לקח לבאות. מהיום, החלטתי, אהיה הראשון להגיע לכל מקום חדש שנפתח בפני קהל הטיילים, והמזכרות התלויות אצלי על הקיר תהיינה שם דבר בארץ.

את השניים שעברו בין מבצע אילת ומבצע סיני הקדשתי לאיסוף חפצים מועילים. שתי חרבות בידואיות תלויות אצלי על הקיר. על הרצפות פזורים מכתשי-עץ לקפה, תוצרת בידואית, וכמו כן יש לי שולחנות משושים, פינגאנים, מסבחות, ובכלל הדירה שלי ברכוש הנטוש עושה רושם מזרחי מאד, על כל תייר. יש לי אפילו כדי שמן מתקופת האבות ושני עמודי שיש מהתקופה ההלניסטית, ומגורות שמן מתקופת החשמונאים. כי אני אוהב את הארץ. וזהו אהבה שאינה תלויה בדבר, כי מה יש לי מזה?

★ ★ ★

לבר, זה לא קונץ

סוף סוף הגיע היום הגדול. כבר מזמן הרגשתי שמשו מתבלב באוויר. פיגילתי חדר מיוחד בשביל מזכרות חדשות. והנה הודיעו לי שלפי ההסדר בין המוסדות הגיע תורו של ועד העובדים שלנו לנסוע לסיני. וזה היה בצדק, כי בענף המכתב ובענף העץ ובענף המכניקה העדינה כבר נסעו כל ועדי העובדים וחזרו עם מטען חתימות של טונות. ובמטען כזה אין לזלזל. זהו מטען לאומי.

ועכשיו תרשו לי לומר כמה מלים על המדבר. אני יודע היטב מה זה מדבר. פעם היתה כל הארץ הזאת מדבר. מדבר הוא חומר גלם ולא יותר. אם אתה רוצה, הוא נשאר מדבר. גמלים, חול, שמש, קוצים, רועי צאן וכל מיני קדחת. אבל אם אתה ניגש בשישה מודרנית מעשית, אפשר להפוך כל מדבר למכרה זהב ולגן פורח. צריך רק ארגון. בלי ארגון כל המדבר לא שווה פרוטה אחת.

יצאנו בשיירה גדולה, אף מכוניות. לא קונץ לצאת יחידי למדבר, ברגל או רכוב על גמל, לחלום תחת שמי הכוכבים וכו'. זאת לא אותה החוויה. הרבה יותר נעים יחד עם כל החברים מהשיכון וממקום העבודה. יש עם מי לדבר בדרך. בהתחלה התקדמו לאורך ואדי יעקובוביץ, על שם זה שנתן את הכסף לסלול את הכביש בוואדי, שנקרא פעם באיזה שם משונה. בהצמלבות אברמוביץ פיגנו קצת מזרחת, ואחר המשכנו שוב דרומה לאורך נתיב עשרת הדיברות. בדרךנו פגשנו שיירה בת מאה מכוניות של כתבים צבאיים מעתונות הערב, ושתי שיירות בנות מאתיים כל אחת, כתבים צבאיים

כמי שיודע את חן המקום עליו הוא דורך. מכוניתנו עצרה, וכולנו קפצנו לקנות מזכרות. אני קניתי שני לוחות ברית קטנים, עשויים מאבני המקום, ועליהם עשרת הדיברות עם הערות ותיקונים, וכמו כן גם פסל קטן של משה, עם תחומר פלסטי בלתי שביר. זה חשוב, כי גם עדים יכולים לחשק עם זה ללא חשש שבירה. המשכנו הלאה עד לסנה הקדוש. פה היה קשה מאד להדקק, אבל היות וקנינו קרטיסי כניסה במאורגן עוד בתל-אביב (מזכיר הועד שלנו הוא בחור בעל קשרים) הצלחנו להכנס כמעט כולנו. המקום מסודר יפה ובטוב טעם. בכניסה יש בית קפה למבקרים, ושם כתב גדול פזמונאי הדור את הפזמון הידוע על הסנה, עם העקיצה המפורסמת לדיר סנה. כולנו זוכרים את המעמד התגיגי בו נקרא שיר זה בכנסת.

לאחר הכניסה מתמשכת שורה יפה של עמודי בטון בטון עד לבנין הראשי, העשוי כולו ויש איטלקי. במעלית אוטומטית עולים לקומה השמינית, ושם בתוך עציץ גדול (שקיבל את הפרס בביינאלה) שוכן הסנה. כשאף אחד לא הסתכל צצתי לי מהר ענף קטן מהעץ הנחמד הזה, והאזנתי לדברי ההסברה של דובר משרד הדתות. הוא סיפר לנו באיזה מאמצים הועבר הסנה מהמשתלה ואיך הכניסו בו צינור וניאום כדי שיאיר בלילה. אבל לא רצינו להתעכב עד הלילה, והמשכנו בדרךנו להר האלוהים. אולם אין מסע ללא הרפתקאות. מכונית אחת התקלקלה והיה צורך לחכות עד שתבוא מכונית גרר מהגרו של המנזר. רק אחרי זה יכולנו להמשיך. וכאן אני רוצה להתעכב קמעה על תיאור הנוף.

★ ★ ★

הכומר מחזק פזמוני ויין

וכינו קראנו את השורות המרטיטות של אותו כתב צבאי שהכניס את המנזר ואת ההר הקדוש תחת עולה של מדינת ישראל. נפעמים ומתרוננים מהנוף השגיאי, כך אמר באותו מנזר בלתי נשכח. ואמנם, אין להכויש שהנוף הוא שגיאי מאין כמוהו. צוקים תלולים וקודרים גולשים מתוך שמי בין-הערבים ועל הצוקים באותיות מאירות עינים שמות כל העתונאים שחירפו את נפשם לבוא הנה. בלב עולה זכר עמוד האש ועמוד הענן, וזכר הפסוקים נוראי ההוד, וזיסעו מסוכות ויחנו ברפידים, וכל המקום מזכיר את המעמד הנשגב, מעמד הר סיני ומתן התורה.

אנשי צבא וילדי בתי הספר, חתך נאמן של האומה. בלטה מכולם אימרה אחת של אחד מגדולי הדור, כתובה בעט גלובוס, "מסיני ועד סיני לא קם כסיני". קצר וממצה. לא יכולתי להתאפק, וכתבתי גם אני: "היי הגיפ, היי הגיפ, איזה לילה מסביבו"

★ ★ ★

חוויות, מזכרות וחפצים מועילים

לאחר סיור מאדף זה נערכנו כולנו למסדר הסיום באיכא אחד המוסדות עמד על קדושת המקום והתעכב על המשמעות המיוחדת שבחזרה על מעמד עתיק, בימי אלה. הוא טיים בדיעה המשמחת שחר סיני אומץ על ידי מועצת עיריית ומתגן, כולנו נשמנו לרווחה, ידענו ששוב לא יעמוד ההר בשממתו.

בדרךנו חזרה התעכבנו קלות בשיכון החדש למרגלות ההר, ובכפר האמנים "גא תנאף", שחבריו עוסקים בציור נוף לתיירים, ענף המכניס דולרים רבים. קניתי תמונת שמן קטנה, עירום על רקע מקרא-הירואי. בקולנוע "אוהל מועד" הציגו את "סרון מלך הכוכבים", אבל לא רצינו לראות. הדיקנו מדורה ועשינו קומיץ. מישהו מצא כבש. מישהו הביא קפה, והיה שמת. בומבה, הברון הידוע, שעשע אותנו בפארודיות על המצרים, וצחקנו כולנו צחוק לבבי בריא. אשרי העם שאינו מאבד את חוש ההומור גם בימי מבחן.

עייף, מלא רשמים וחוויות, מזכרות וחפצים מועילים, חזרתי עוד באותו לילה לתל-אביב. לבשתי פיזומה, נכנסתי למיטה, לקחתי ביד ספר תנ"כ, קראתי בו ומיד נפקה עלי תרדמה. ישנתי שנת ישרים.

בשנתי הלמתי חלום מוזר. הייתי יחף, בודד בערבה. הליכה היה שחור והצוקים היו לבנים. הלכתי לבדי במדבר. מעלי נצנצו הכוכבים באור מוזר, מתעתע. מטעם לפעם החרידה את השלוה ילקת תן או כוס החרבות. הלכתי והלכתי, ימים ולילות, ואין קץ למדבר הגדול והנורא הזה. התכילתי בעשבי בר וישנתי במערות. לעתים הייתי סתם פורש מתחתי את הגלימה ומניח את המקל למראשותי, מסתכל למעקה וחושב מחשבות. פעם בחודש הייתי מגיע לנווה במדבר, קצת דקלים, מים, צל. אחר הייתי ממשך הלאה. איזה מדבר. עצמות מלבינות בצידי הורכים. התעוררתי בבוקר מכסה זעה קרה, ושמתתי שזה היה רק חלום. מיהרתי למשרד בשמחה עצומה.

